

Het bijbelse kernwoord parel

I. HET OUDE TESTAMENT

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse concordantie (6^e herz.dr.). Vgl. in Trommius 'gouden kleinood'; dit woord wordt in het navolgende niet behandeld..¹

חרוזים (or. חרוזים Kahle 72; vgl. aram. חרו, ar. خرز durchbohren, s. Del. zu Ct 1 10; d. Bed. angereicht, Kön. 2 136, ist wohl abgeleitet) pl. — Schnüre v. Perlen, Korallen u. dgl. Ct 1 10.†

I.A.a. Betekenis van de tekstgegevens

- Het Hebr. woord charudzi'm (zie hiernaast) is een hapax; het is vermoedelijk afgeleid van het werk-woord doorboren en heeft de

betekenis van aaneenrijgen; het meervoud kan vertaald worden met: snoer van paarden (korallen e.d.). Zie Hoogl. 1:10 b.

I.A.b Samenvatting + toepassing

1. Uit de commentaar van Keil-Delitzsch ad Hoogl.1:10: Het Hebreeuws kent geen specifiek woord voor parel. Wel komen we in de (Nederlandse) vertalingen van Hoogl.1:10 het woord parelsnoer tegen.

- חרוזים zijn snoeren van parels aan een halssnoer; want het halssnoer (Arab. kharaz) bestaat uit een of meer, meestal uit drie rijen paarden. Het werkwoord חרז betekend: doorboren en aaneen rijgen; ... in the Talmoed: vis die men rijgt aan een hengel of lijn, met het doel om die op de markt te brengen.
- In Hoogl.1:10 gaat het blijkbaar om het doorboren en rijgen van paarden tot een halssnoer. Het is niet nodig om de opvatting van sommige verklaarders te volgen, die meer denken aan juwelen.² Zie ook Job 28:18 (robijnen?)
- Uit verschillende commentaren van de tekst uit Hoogl.1 komt als verkieslijke verklaring naar voren, dat de bruidegom zijn vriendin, om haar wangen en hals als liefelijk/bekoorlijk beschrijft. Hij bewondert haar hals met het halssieraad van paarlensnoeren.

¹ In de psalmen Ps.16:1,56:1;57:1;58:1;59:1;60:1 wordt in het opschrift het Hebr. woord miktaam gebruikt, in de Statenvertaling weergegeven met: gouden kleinood. De commentaar van dr. J. J. P. Valeton (deel 1); Nijmegen 1902, zegt hiervan (blz.124, noot 1: De betekenis ervan is onzeker. De vertaling ervan berust op de afleiding van het woord cètèm van zuiver goud. In Jes. 38:9 heet het lied van Hizkia een miktaam geschrift. De vraag is of misschien hetzelfde bedoeld is.

²ISBE (E-sword) s.v. necklace denkt meer aan juwelen: A neck-chain ornament, worn either separately ([Eze 16:11](#)), or with pendants ([Isa 3:19](#)), such as crescents ([Isa 3:18](#)) or rings ([Gen 38:25](#)); sometimes made of gold ([Gen 41:42](#); [Dan 5:29](#)), or of strings of jewels ([Son 1:10](#)). Even beasts of burden were sometimes so adorned by royalty ([Jdg 8:26](#)). It was considered suggestive of pride ([Psa 73:6](#)) or of filial loyalty ([Pro 1:9](#)). The word does not occur in the King James Version, but such adornments have always been popular in all the Bible lands.

Schoonheid van een vrouw, c.q. bruid mag er zijn. Het heeft op zich niets met trotsheid en pronkzucht te maken, als zij zich versiert met een paarlensieraad. Ze mag ernaar staan aantrekkelijk te zijn in de ogen van haar geliefde.

Zo is het ook met de bruid van de Heere, van Christus: Gods volk, Zijn gemeente. In Ezech.1:14 spreekt de Heere over de schoonheid van dat volk dat hij als een vondeling had opgeraapt en op wie Hij Zijn heerlijkheid had gelegd; dat is de stralende luister van Zijn genadige bemoeienis met dat volk. Die heerlijkheid van de bruidsgemeente van God/ Christus straalt als een paarlensnoer van elke gelovige af en maakt haar aantrekkelijk in ieders ogen, maar bovenal in de ogen van de hemelse Bruidegom..

2. In het Jodendom is de parel een beeld voor een waardevolle of schone uitspraak. De oud-joodse prediking waarin vele Bijbelteksten aan elkaar worden verbonden (uit thora, nebi'im en cetubim), wordt ook wel met het aaneenrijgen van parels vergeleken. Aan het aaneenrijgen gaat het doorboren van de parels vooraf (eerst de goede zin en betekenis van een tekst verstaan en daarna verbinden met andere teksten).

II. HET NIEUWE TESTAMENT

II.A Het Griekse woord voor paarl is: μαργαρίτες

II.A.a Tekstgegevens/ korte omschrijvingen (o.a.volgens Trommius)

- Noch werpt uw paarlen voor de zwijnen (Matth.7:6)
- Een koopman die schone paarlen zoekt (Matth.13:45)
- Hebbende een parel van grote waarde gevonden (Matth.13:46)
- Of goud, of paarlen, of kostelijke kleding (1 Tim. 2:9)
- Kostelijk gesteente en paarlen (Openb.17:4; 18:12, 16)
- De twaalf poorten waren twaalf paarlen (Openb.21:21)
- Iedere poort was elk uit een paarl (Openb.21:21)

II.A.b Samenvatting + toepassing

1. Over kostelijke gesteenten (juwelen, enz.) in het Oude Oosten zou heel veel te schrijven zijn. Zie daarover stones/ precious (ISBE/ E-sword). Wij beperken ons hier tot het woord parel (Gr.*margarites*). Het onderstaande is hoofdzakelijk ontleend aan Friedrich Hauck in *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament* van G. Kittel, s.v. Gr.'margaritès' (Stuttgart, Bnd IV, S. 475ff). Hij noemt als bronnen: Strabo (15, 69) en Plinius de oudere (Hist Nat IX 112f).

- Paarlen werden in de oudheid in het algemeen onder de edelstenen gerekend. Oorspronkelijk is het een bijvoeglijk naamwoord. Gr. 'margarithès lithos' = een parelsteen. Etymologisch is 'margaritès' wellicht uit het Sanskriet afkomstig. Eerder werd afleiding van het Babylonisch 'margalittu' – kind van de zee aangenomen. Het Arabisch-Perzische woord 'gauhar' = parel, kleinood, innerlijk, ziel, geestelijke kracht. In de Griekse mythologie is Aphrodite de paarlengodin (de zeegodin, verwekt door een

bliksemstraal = Zeus in de zee, in een schelp/ mossel). Zie onder over Plinius de oudere (Hist Nat IX, 107f.).

- Het Griekse woord ‘parel’ is wellicht afgeleid van een babylonisch woord, dat betekent: kind van de zee. Dat herinnert er ons aan, dat de meest kostbare parels in de oudheid in de diepte van de zee gevonden werden. Ze groeiden in oesterschelpen rondom kleine zanddeeltjes die daarin binnendrongen, als de schelp zich opende om voedsel op te nemen. In die schelp ontstond dan een glinsterende binnenlaag, bekend als parelmoer.³ Geoeffende, vlugge duikers daalden met loden gewichten aan hun schoenen in de Rode Zee, in de Perzische golf of in de Indische Oceaan tot op de bodem van de zee af en haalden de parels daar op.⁴ Natuurlijk vaak met gevaar van hun leven. De vorm, de glans, de kleur en de grootte bepaalde ook de waarde van zo’n parel. Sommige waren niet groter dan een speldenknop⁵
- Vooral na de verovering van het Oosten door Alexander de Grote werd de parel in het Westen bekend; na de verovering van Griekenland door Sulla ook in Rome.
- In Egypte bereikte de paardenluxe zijn hoogtepunt onder de Ptolemeën. Plinius (Hist Nat IX, 119ff) maakt gewag van de met paarden versierde Hypogeion (een onderaardse voorchristelijke tempel) van Kleopatra en de kostbare parels daarvan ter waarde van 100 miljoen sestertiën (kleine zilveren munt).

In Rome, vooral in de keizertijd, werden paarden gehecht aan halsbanden en andere sieraden; zij golden als de grootste kostbaarheid, zodat het woord parel een beeld werd voor de hoogste waarde op aarde (bijv. ook voor een zeer geliefd kind).

2. In de gelijkenis van Matth.13:45v⁶ spreekt Jezus over een koopman die in kostbare parels handelt. In Israël, een land dat op een kruispunt van karavaanwegen lag, was zo’n koopman een bekende verschijning.⁷

Op een dag ziet die koopman, over wie Jezus vertelt, een parel, zoals hij er nog nooit een heeft gezien. Die wil hij zien te bemachtigen. Wat doet hij? Hij maakt alles wat hij bezit, te gelde, stapt naar de eigenaar van de kostbare parel toe en koopt die parel. De Heere Christus maakt met deze korte gelijkenis in enkele zinnen duidelijk wat de grote waarde is van het Koninkrijk van God.

3

⁴ ‘Parels vormen zich in oestersachtige zeemossels, enkele soorten zoetwatermossels en soms ook in slakken. Ze ontstaan als reactie op binnengedrongen vreemde delen tussen de schelp en de mantel of zelfs in het inwendige van de mantel...Het is waarschijnlijk, dat de mensen al 6000 jaar parels kennen.’ Aldus Wikipedia (Internet).

⁵ Zo Ds. J. J. Knap, *Gelijkenissen des Heeren*; Schriftoverdenkingen; eerste deel. Nijkerk 1919; blz.111.

⁶ Zie ook mijn website onder voordrachten, sub homiletica/ preken NT (+ de excurs over parels).

⁷ Ds. J. J. Knap schrijft in zijn verklaring van onze gelijkenis (blz. 110): ‘Nog heden ten dage is de diamanthandel bijna uitsluitend in handen der Joden. Dr. J. T. Nielsen veronderstelt, dat de koopman (Gr. ‘emporos’) niet alleen in parels handelde, maar wel een bijzondere interesse had voor mooie parels. Voor de parel (Gr. ‘margaritès’) in rabbijnse verhalen, vgl. Str.-B. I, 675. Zo Dr. J. T. Nielsen, *Het Evangelie naar Mattheüs II* (De prediking van het Nieuwe Testament)); Nijkerk 1973; blz.33v.

Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan...Ofte wel: het gaat in het Koninkrijk der hemelen ernaar toe zoals...Het meest voor de hand liggende verklaring is, dat de Heiland ons met deze parabel oproept het Koninkrijk der hemelen te zoeken boven alles wat een mens in het algemeen lijkt te willen zoeken.

En wat zoekt een mens al niet? ⁸ Alles waarvan een onweerstaanbare bekoring uitgaat. Dat kunnen platvloerse dingen zijn, maar ook hoge idealen.

En dan op een dag – om nooit te vergeten – ziet de paardenhandelaar een parel zoals hij er in heel zijn leven nog niet een heeft gezien. Hij is er in één woord weg van.

Met die allerschoonste parel bedoelt Jezus de koningsheerschappij van God, zoals die op aarde gestalte krijgt en in het bijzonder gestalte heeft gekregen in Jezus Zelf. Met andere woorden: in Jezus Christus komt de heerschappij van God, Zijn macht over Israël, ja over heel de wereld tot uitdrukking. ‘Uw God is Koning’.⁹

Hij is in de volheid van de tijd op aarde verschenen en heeft in Zijn leven en door Zijn dood aan het kruis, de grote verlossing tot stand gebracht. Met de dure prijs van Zijn bloed heeft Hij betaald voor al de zonden van hen die om God verlegen zijn geworden.

In de apostolische prediking is en wordt dat grote heil in Hem wereldkundig gemaakt. Er is geen tweede parel van grote waarde zoals Hij. De hemel is vol van Hem. Alle engelen bezingen Zijn lof. ‘En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien door de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid’ (1 Tim. 3:16).

Toen Hij op aarde was, sprongen de kreupelen als een hert en sprak de tong van de stommen, melaatsen werden genezen, doden opgewekt. Hij schonk aan doodsschuldigen kwijtschelding van hun zonden door voor hen het Lam te zijn, dat hun zonden op het vloekhout droeg. En toen.. op de derde dag na Zijn kruisdood verrees Hij uit de doden. De hel legde het tegen Hem af. De Vader tekende de kwitantie van de schuld van ons leven met Zijn handtekening: voldaan.

Hoe krijgen wij oog voor deze parel van grote waarde? Van huis uit is er niets in ons dat daarnaar haakt. Maar als de Heere Zelf onze ogen opent voor Christus, dan wordt het ons duidelijk, dat wij

⁸ Het verschil met de zgn. tweeling -gelijkenis van de schat in de akker is, dat er in de laatste sprake is van vinden zonder voorafgaand zoeken, terwijl de gelijkenis van de kostbare parel juist de nadruk legt op het ijverig zoeken en als vrucht daarvan het heerlijk vinden. Het gemeenschappelijke van beide gelijkenissen ligt in het verkopen van alles wat men bezit om deel te kunnen krijgen aan de rijke schat/ parel. Zie Prof. Dr. J. A. C. van Leeuwen/ dr. W. Lodder in *Het Evangelie van Mattheüs* (Tekst en Uitleg); Groningen - den Haag - Batavia; 1934; blz.112.

⁹ Dr. Jakob van Bruggen ziet m.i. ten onrechte in de paardenkoopman: ‘Jezus, ‘Die zichzelf ontledigt (Fil.2,5-8) en arm wordt (2 Kor.8,9) om te bereiken dat het rijk van Zijn Vader gesierd is met de gekochte en betaalde zondaren (1 Pe.1,18-19). Een bruid voor Christus versierd is een schone edelsteen, maar zij moest duur worden betaald aan het naakte kruis. Dóór die prijs is zij waardevol in Gods oog.’ Zo Dr. Jakob van Bruggen, *Matteüs, het evangelie voor Israel* (Commentaar op het Nieuwe Testament; derde serie);Kampen 1990; blz. 267. Ook Dr. C. Brouwer, *Het Koninkrijk Gods in gelijkenissen* (BBB serie); Baarn z.j. (blz.143) geeft een onbevredigende uitleg, als hij in de koopman het volk Israël ziet..

met alles wat we tot dan toe hebben nagejaagd, met geld en goed, met een goed en braaf leven straatarme en verloren zondaars zijn gebleven.

En wat doet dan die paarlenkoopman Hij verkoopt niet alleen heel de inhoud van zijn verzameling aan parels, maar zelfs zijn tafel en bed en de stoel waarop hij zit. Hij zou dat allemaal niet hebben gedaan, als hij er volledig zeker van was geweest, dat de parel die hij wilde kopen, al het andere in waarde ver te boven ging. Het is de grote rijkdom van Gods genade in Christus die ons doet besluiten om alles wat ons lief en dierbaar is, eraan te geven om die ene parel de onze te kunnen noemen. 'Geef mij Jezus, of ik sterf...'. Hij en Zijn gerechtigheid. 'Moede kom ik, arm en naakt, tot de God die zalig maakt.'

Zo is het met ieder die een blik heeft opgevangen van de dierbaarheid en aantrekkelijkheid van de Zaligmaker Jezus. Hij neemt een radicaal besluit: alles de deur uit voor Jezus. Vgl. Fil. 3:7, 8.

Het gaat hier net als in de gelijkenis van de schat in de akker om de wijze waarop de mens bezitter wordt van de schat van Gods Koninkrijk. En dat houdt in, dat wij door het nulpunt heengaan. We krijgen een afkeer van alle toejuichingen van mensen. We kunnen nergens op terugvallen om op te pleiten dan alleen de belofte van het Woord van God. Calvijn schrijft in zijn verklaring van onze gelijkenis: 'Ofschoon het hemels leven en al wat ertoe behoort een vrije gift van God is, heet het desniettemin, dat wij het kopen, wanneer wij gewillig van de vleselijke begeerlijkheden afstand doen, opdat niets ons belemmere het deelachtig te worden.'¹⁰

3. En als wij dan nog na vele keren over de parel van grote waarde gehoord te hebben, die van nul en generlei waarde achten? Zijn al die goede woorden dan soms anders dan als paarlen voor zwijnen. Lees Matth. 7:6. Dat kunnen en mogen wij niet verdragen. Wij verdragen het niet, dat de Naam van Koning Jezus door het slijk wordt gehaald en als oud vuil wordt behandeld.

Acht het bloed van het testament niet onrein

4. En dan nu ook het apostolisch vermaan van 1 Tim. 2:9, 10. Daar lezen wij: Evenzo ook, dat de vrouwen, in een eerbaar gewaad, met zedigheid en matigheid zichzelf versieren, niet in vlechtingen van het haar, of goud, of paarlen, of kostbare kleding; maar (hetwelk de vrouwen betaamt, die de godvruchtigheid belijden) door goede werken.

Wordt de vrouw hier door Paulus in vrouwvijandigheid voor eeuwig op haar plaats gezet? Zulke taal kunnen we verwachten van het feminisme dat in onze dagen hoogtij viert. Maar dat is niet wat een apostel als Paulus op het oog heeft. In het genoemde tekstgedeelte maakt hij ons duidelijk, dat kleding er ook is voor de sierlijkheid. Een vrouw dient zichzelf te versieren met een eerbaar (ordelijk, zedig) gewaad. In haar uiterlijk mag blijken, dat zij een vrouw is, die er voor God en de naaste mag zijn. Zonder prikkelende behaagzucht. Een vrouw met een levensgeheim dat zich niet door de eerste de beste kwade blik laat schenden.

¹⁰ Johannes Calvijn, De Evangeliën van MATTHEUS, MARKUS EN LUKAS, in onderlinge overeenstemming gebracht en verklaard (opnieuw uit het Latijn vertaald, onder toezicht van wijlen A. Brummelkamp); tweede deel; 3^e druk; Goudriaan 1979; blz.262.

Daarom ook geen uitbundige hoofdtooi. Paulus denkt hier vermoedelijk aan het Joodse gebruik van een opmaak waarbij de haarvlechten op een over het hoofd gelegde doek ('kippah') werden opgestoken, vervolgens met banden en een net gefatsoeneerd en getooid met allerlei sieraden.¹¹ Een hoofdbedekking is - naar wat de apostel schrijft in 1 Kor. 11 - voor de vrouw betamelijk. Maar een vrouw kan het haar dat haar tot sieraad is gegeven, ook gebruiken om zich uit te dossen. En verder: een vrouw die behangen is met goud en juwelen (paarlen) en die als een pauw rondstapt in de duurste kleding - ook al is dat op zich best een kuise kleding -, kan dat een christenvrouw zijn?

Lollia Paulina, de echtgenote van de Romeinse keizer Caligula droeg een sieraad van parels en smaragden ter waarde van 40 miljoen sestertiën (Plinius Hist. Nat IX, 117; zie ook IX,107v; 119vv). En een andere Romeinse keizer (Caesar) schonk aan de moeder van zijn latere moordenaar Brutus een parel ter waarde van 6 miljoen sestertiën.

5. In het laatste Bijbelboek wordt op enkele plaatsen geschreven over een vrouw, de grote hoer (zie Jer.51:13; Openb.14:8) met wie de oversten der aarde gehoereerd hebben. Zij zit op vele wateren, op een scharlaken rood beest dat vol van namen van godslastering is (een beest met zeven hoofden en tien hoornen). Ze ziet er bepaald potsierlijk uit. Ze is gekleed met purper en scharlaken en versierd met goud, en kostelijk gesteente, en paarlen...Zij is het symbool van het grote Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen der aarde. Zo Openb. 17:4, 15; 18:12, 16.

Met deze hoer is in eerste instantie zeker Rome en diens wereldrijk bedoeld.¹² J.H. Gunning JHz noemt Babylon een treffend symbool voor de wereldstad van het antichristelijke wereldrijk.¹³ En in de beschrijving van haar met goud en paarlen¹⁴ versierde kledij heeft Johannes wellicht gedacht aan de sierlijke tooi van de tempelprostituë's in Klein Azië.¹⁵ Hoe dit ook zij, wat het boek der Openbaring ons verkondigt m.b.t. het Babylon van de eindtijd is zich in onze dagen aan het voltrekken. Het gaat met het rijk van de antichrist en de vorst der duisternis naar de ondergang. De bekende dr. J.H. Bavinck schreef er aangrijpende dingen over in zijn boek *Voort wentelen de eeuwen*.¹⁶ Er komt een eind aan al dat bloed dat gevloeid is van het bloed van Abel af tot het bloed van de laatste getuigen toe. Dat dat bloed gevloeid is, is op zichzelf niet erg, maar dat die beulshanden, die gevangenis, die concentratiekampen, die griezelige martelingen, dat die alle teruggingen op dat ene ding, de verbetering om naar Gods stem te luisteren, dat was wel erg. In die heiligen en profeten heeft Babylon keer op keer, in

¹¹ H. L. Strack- P. Billerbeck, *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch* (München; 8e Auflage 1982); Bnd. III, 428f.

¹² Bible Works/ Roberstson's Word Pictures ad Openb.17 verwijst naar Nahum (Na 3:4) waar Nineve een hoer wordt genoemd en naar Jesaja die Tyrus zo noemt (Jes.23:16f.).

¹³ Zo Dr. J. H. Gunning J.Hz., *Het boek der toekomst* (De Openbaring van Johannes voor de gemeente des Heeren toegelicht (Utrecht 1900; blz.347vv)

¹⁴ Het woordenboek Easten Bible Dictionary, s.v. pearl (Bible Works) schrijft: The pearl oyster is found in the Persian Gulf and the Red Sea. Its shell is the "mother of pearl," which is of great value for ornamental purposes (1Ti 2:9 Re 17:4) Each shell contains eight or ten pearls of various sizes.

¹⁵ Zo Bible Works/ Robertson's Word Pictures ad Openb.17:4.

¹⁶ Dr. J. H. Bavinck, *Voort wentelen de eeuwen* (gedachten over de openbaring van Johannes)'. Wageningen, derde druk.

Nineve en in Babel, in Rome en in Jeruzalem, in Dachau en in Sachsenhausen zijn wurgende handen uitgestrekt naar God zelf....’

Maar hoor, daar bovenuit klinken de zegetonen van de Heere der heren en de Koning der koningen. Hij, Jezus Christus, de Opgestane en Verheerlijkte, heeft het voor het zeggen. Hij regeert en zal Zijn almacht tonen. ‘Wee wee de grote stad die bekleed was met fijn lijnwaad, en purper, en scharlaken, en versierd met goud, en met kostelijk gesteente, en met paarden; want in één ure is zo grote rijkdom verwoest.’ (Openb.18:16).

Geloof het, dat die ‘ure’ niet ver meer weg is.

6. Is dat het laatste woord? O nee. Openbaring 21 laat het ons weten. Er komt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. De balling van Patmos is vol heimwee. De eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer. Die zee die hem van zijn geliefde gemeente scheidde. Maar Johannes ziet nog iets heerlijks. Hij ziet de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalend van God uit de hemel, toebereid als een bruid die voor haar man versierd is. Geen tranen meer, geen dood, geen rouw, geen gekrijt noch moeite....

Het nieuwe Jeruzalem: een stad met een grote hoge muur, gegrond op twaalf fundamenten met de twaalf namen van de twaalf apostelen van het Lam en twaalf poorten met de namen van de twaalf stammen van Israël. Die twaalf poorten waren stuk voor stuk twaalf paarden (Openb.21:21). Vgl. Jes. 54:12.

In een Joodse uitleg van Jes. 54:12 worden de poorten van de toekomstige stad des heils (Jeruzalem) als grote doorboorde parels gezien. De poorten van Jeruzalems muren zijn als een parelsnoer.¹⁷ Geldt dat niet in nog hoger zin van het nieuwe Jeruzalem?!

Het kan niemand ontgaan, dat in dat nieuwe Jeruzalem steeds het getal twaalf een hoofdrol speelt: 12 fundamenten, 12 apostelen, 12 paarden-poorten, 12 stammen van Israël. Vgl. Ef. 2:20. De bevolking van die Godsstad (geënt in de stam van Israël) woont in het Jeruzalem dat boven is; dat is vrij en ons aller moeder (Gal.4:26). Gezegend de mens die aan dat toekomstige Godsrijk deel krijgt. Alles wat ons in Openb.21 daarover wordt gezegd, is symboliek. De werkelijkheid zal heerlijker zijn en gaat ons voorstellingsvermogen ver te boven. Voor allen die hun hoop gevestigd hebben op het Lam is het paspoort dat hun toegang geeft tot die heerlijke Godsstad getekend.¹⁸

¹⁷ Zie H. L. Strack - P. Billerbeck, *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch* (München; 8e Auflage 1982); Bnd, I, 447f, 450, 675; Bnd. III, 325; Bnd. IV/1, 176. Dr. A. H. Edelkoort, *De openbaring van Johannes*; Wageningen z.j. (blz.211) maakt melding van de Talmoed, waar gezegd wordt (Baba bathrah 75b), dat God edelstenen en paarden zou scheppen dertig ellen lang en breed, die uitgehold de poorten van het nieuwe Jeruzalem zouden zijn...Terecht verbindt Edelkoort daaraan de conclusie, dat bij Johannes zich de Joodse achtergrond doet gelden.

¹⁸ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius' *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16e Aufl. 1915, s.v. Hebr. charudzi'm (parelsnoer) 2. Trommius' *concordantie*, s.v. paarl; 3. Friedrich Hauck in *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament* van G. Kittel, s.v. margaritès (Stuttgart, Bnd IV, S. 475ff). 4. ISBE (E-Sword), pearl/ Easten Bible Dictionary in Bible Works, idem; 5. Robertson's Word Pictures in Bible Works ad teksten NT; 6. E-sword (comm. M. Henri/ Keil-Delitzsch); 7. H. L. Strack- P. Billerbeck, *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch* (München; 8e Auflage 1982; 8. Dr. J. T. Nielsen, *Het Evangelie naar Mattheüs II* (De prediking van het Nieuwe Testament); Nijkerk

Een bekend lied zingt van die heilige stad:

Een stad, die als een bruid versierd,
haar koning wachtend beidt.
'k Zag straten van het zuiverst goud,
door d' open paardenpoort....

En onder harp en cymbeltoon,
juicht mens en eng'lenstem
tot eer van God en van het Lam,
in 't nieuw Jeruzalem.

...NU IS VOORBIJ UW STRIJD!

Hosanna in de Hoge,
Hosanna in eeuwigheid.

1973; 9. Johannes Calvijn, *De Evangelien van MATTHEUS, MARKUS EN LUKAS*, in onderlinge overeenstemming gebracht en verklaard (opnieuw uit het Latijn vertaald, onder toezicht van wijlen A. Brummelkamp); tweede deel; 3^e druk; Goudriaan 1979; 10. Prof. Dr. J. A. C. van Leeuwen/ dr. W. Lodder in *Het Evangelie van Mattheüs* (Tekst en Uitleg); Groningen - den Haag - Batavia; 1934; 11. Dr. Jakob van Bruggen, *Mattheüs, het evangelie voor Israel* (Commentaar op het Nieuwe Testament; derde serie); Kampen 1990; 12. Dr. C. Brouwer, *Het Koninkrijk Gods in gelijkenissen* (BBB serie); Baarn z.j.. 13. Ds.J.J Knap, *Gelijkenissen des Heeren*; Schriftoverdenkingen; eerste deel. Nijkerk 1919; 14. Dr. J. H. Bavinck, *Voort wentelen de eeuwen*; Wageningen, derde druk (z.j.); 15. Dr. J.H. Gunning J.Hz, *Het boek der toekomst* (De openbaring van Johannes, voor de Gemeente des Heeren toegelicht); Utrecht 1900; 16. Dr. A. H. Edelkoort, *De openbaring van Johannes*; Wageningen z.j.